

«هو الحکیم»

عنوان:

فضائل محیرالعقول کسب علم در روایات کتاب - معراج السعاده - ملا احمد نراقی

دکتر باقر پورکاشانی

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى الْيَاسَجِبِ الزَّمَانِ

『@SERATEHAGHI』

در کتاب معراج السعادة، يك بابی داره مرحوم ملا احمد نراقی در ارتباط با شرافت و فضیلت علم و علما. من يك روایت از این جا بخونم؛ از وجود مقدس پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم که این روایت در مجامع مختلف حدیثی او آمده؛ از جمله در بحار الأنوار جلد ۱ صفحه ی ۲۰۳ او آمده؛ جامع الأخبار آورده صفحه ی ۳۷؛ این حدیث رو من جاهای دیگه هم دیدم. حدیث اینه که رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم به یکی از صحابه ی بزرگ خودشون به اسم اباذر، مطالبی رو در ارتباط با علم بیان می کنن که این حدیث وقتی انسان توجه بکنه، اون وقت به اون ادعایی که من داشتم که هیچ ثواب و اجر و پاداشی به مانند کسب علم نیست، به این ادعا می رسه! این حدیث در سطحی هست که اجازه بدین من بعضی از قسمت هاش اصلاً توضیح ندم! در سطح من نیست بخوام این ها رو توضیح بدم! فقط خونده بشه! هر کسی به همون اندازه ای که مطلب رو فهمید! مرحوم ملا احمد نراقی این رو خوب ترجمه کردن. «یا اباذر! ساعتی نشستن در مجلسی که در آن گفتگوی علمی باشد...» ساعت نه اینکه ۶۰ دقیقه باشه! ساعت در روایات ما کنایه از لحظه ای هست، مدتی هست؛ نشستن در مجلسی که درش گفتگوی علمی باشه؛ مثل همین مجلس هم حساب می شه، مذاکره ی علم باشه.

«بهتر است در نزد خدا، و محبوب تر است از بیداری هزار شب، که در هر شبی هزار رکعت نماز خوانده شود». این لحظه نزد خداوند این قدر ارج دارد! «و محبوب تر است از هزار جهاد در راه خدا» فرض بکنید که جونت رو کف دستت بذاری بخوای بری با دشمنان اسلام بجنگی! هزار جهاد!

«و محبوب تر است از دوازده هزار مرتبه ختم قرآن. و محبوب تر است از عبادت يك سال که روزهای آن را روزه بگیرند و شبهای آن را احیا بدارند. و هر که از خانه‌ی خود بیرون رود به قصد اخذ مسئله‌ای از مسائل علمیه...» از خونه‌اش حرکت می‌کند به يك نقطه‌ای می‌خواد بره يك مسئله‌ای می‌خواد یاد بگیره، يك چیز علمی می‌خواد یاد بگیره. رسول خدا فرمودند «به هر قدمی که برمی‌دارد، خداوند عالم می‌نویسد برای او ثواب پیغمبری از پیغمبران را. ثواب هزار شهید از شهدای جنگ بدر را» که در رکاب رسول الله و امیرالمؤمنین شهید شدن، یعنی کسب علم از شهادت هم مقامش بالاتر هست! این قدر در این زمینه بحث‌ها داریم این يك نمونه! رسول خدا فرمودند - این حدیث رو من به چهار جور دیدم که اهل سنت هم نقل کردند، شیعه هم نقل کردند - «مِدَادُ الْعُلَمَاءِ اَفْضَلُ مِنْ دِمَاءِ الشُّهَدَاءِ» نه خود عالم! مداد عالم، فضیلتش بالاتر از خون شهید هست!

ردر چه سطحی هست!

به خاطر اینکه اون کسی که اون قدر فهمیده و مقام شهادت رسیده، او
 از برکت علم هست، اگر عالمی نباشه علمی رو نمی‌تونه به واسطه‌ی اون
 کسب بکنه به اون مسائل برسه! لذا مقدمه‌ی شهادت هم مسئله‌ی علم هست!
 فرمودند که: «به هر قدمی که برمی‌دارد (از خانه‌اش که حرکت می‌کنه)
 ثواب هزار شهید از شهدای جنگ بدر و به هر حرفی که از عالم بشنود یا
 بنویسد، شهری در بهشت به او عطا می‌فرماید. و طالب علم را خدا دوست
 می‌دارد و ملائکه و پیغمبران، او را دوست دارند و دوست ندارد علم را
 مگر اهل سعادت». یعنی اون کسی که علم را دوست داره اهل سعادت هست!
 «پس فرمودند خوشا به حال طالبان علم! و نظر کردن به روی عالم بهتر
 است از آزاد کردن هزار بنده، و هر که دوست دارد علم را، بهشت از برای
 او واجب است. و داخل صبح و شام می‌شوند با خشنودی خدا، و از دنیا
 نمی‌رود مگر اینکه از شراب کوثر بنوشد و از میوه‌ی بهشت بخورد و در
 قبر، گرم بدن او را نمی‌خورد و در بهشت، رفیق خضر علیه‌السلام خواهد
 بود». این يك روايت از صدها رواياتی هست که از حضرات معصومین
 آوردن در ارتباط با فضیلت علم!

خب همین مسئله‌ای که من گفتم، شما کدوم ثوابی رو می‌تونید، بالاتر از شهادت که چیز دیگه‌ای نبود دیگه! می‌تونید پیدا بکنید؟ جونش رو طرف داره می‌ده! ولی وقتی به علم و معرفت می‌رسه، مقام شهادت نسبت به علم و معرفت کم میاره! يك روایت دیگه هم از همین کتاب بخونم؛ این روایت هم از وجود مقدس آقا امیرالمؤمنین علیه‌السلام هست در همین صفحه‌ی ۱۰۵ معراج‌السعادة؛ حدیث قبلی هم در همین صفحه بود. که این در آمالی شیخ صدوق، باب ۱۰ صفحه‌ی ۴۰ حدیث سوم هم آمده.

امیرالمؤمنین علیه‌السلام فرمودند: «اگر مؤمنی بمیرد و از او بماند ورقی که در آن مسئله‌ی علمیه نوشته شده باشد، آن ورق حجابی خواهد شد میان او و میان آتش، و به هر حرفی که در آن ورق نوشته باشد، خداوند عالم، شهری به او عطا خواهد کرد که هفت برابر تمام دنیا باشد». روایت بعدی هم بخونم؛ در همین صفحه‌ی ۱۰۵ معراج‌السعادة در جلد ۱ کافی صفحه‌ی ۳۵، حدیث پنجم: «آقا امام زین‌العابدین علیه‌السلام فرمودند: اگر مردم بدانند آنچه را که در طلب علم است، هر آینه به طلب علم خواهند رفت اگر چه باید خون‌های ایشان ریخته شود و به دریاها فرو روند».

خیلی این عبارت‌ها، عبارت‌های سنگینی هست! وقتی آدم تأمل می‌کنه
 به چه خاطر این همه تشویق، این همه اجر، این همه ثواب! چی رو
 می‌خواستن برسونن؟ ما گاهی اوقات در ارتباط با ادعیه می‌بینیم مثلاً
 می‌گن این دعا رو اگر بخونید این قدر بهت ثواب می‌دن، این کار اگر
 انجام بدید این قدر اجر و پاداش داره! بعضی اجر و پاداش‌ها خیلی بالا
 هست! در صورتی که نگاه می‌کنیم که گاهی اوقات کار خیلی راحت‌تر
 هست از کار دیگه‌ای ولی اجر و پاداش بیشتر هست! یعنی این طوری
 نیست که بعضی کارها هر چی سنگین‌تر باشه...! می‌بینی نه! بعضی دعاها
 زمان کم‌تری می‌طلبه، خیلی راحت‌تر هم هست خوندنش، نسبت به بعضی
 دعاها دیگه اجر و پاداش بیشتری داره! خب بله! در يك نگاهي هر
 چه در جهت عبادت پروردگار رنج و کوشش بیشتری بشه، اجر و پاداش
 بیشتر هست؛ ولی بعضی از امور این طوری هست! این به چه خاطر هست؟
 این طوری نیست که خداوند متعال، گتره‌ای و بی‌جهت گفته این قدر
 ثواب داره! اون کار اون قدر اجر داره! اون سه کیلو داره! اون پنج کیلو
 داره! اون بیست کیلو ثواب داره!

نه!

این بدونید که نقش بیشتری در تکامل شما داره، در پیشرفت شما داره!
 ذات مقدس پروردگار، حکیم هست، بر اساس جهات مختلف جعل ثواب
 می کنه! جعل اجر و پاداش می کنه!

این جهاتی داره!

حالا این همه اجر و پاداش برای کسب علم قرار داده، به خاطر اینکه
 می خواد این بشر رو تشویق بکنه، ترغیب بکنه که تکامل و سعادتش در
 پرتو این معرفت و علم هست! یعنی نماز وقتی ارزشمند هست به اون اوج
 خودش می رسه، که علم تو آمانش باشه!

روزه وقتی ارزشمند هست به اون اجر و پاداش که باید برسه انسان
 می رسه که به میزانی که معرفت بیشتری باشه!

هر کاری که شما انجام بدی، اخلاص سر جای خودش محفوظ، اگه
 معرفت توش زیاد باشه، اجر و پاداش هم بیشتر هست!

این کلیت داره.